

kega govorjenja tako neumno rabiti in onečastevati! Koliko bolj pa bi se to še le pokazalo pri neumnih opicah! Zato tedaj je nebeški oče modro ravnal, da je ravno opicam odtegnil dar govorjenja.

Človeka pa je po govoru postavil za gospodarja vse zemlje, kajti, kaj bil bi on brez govora? Le po govoru more se on izobraževati, in se tako dvigati nad druga pozemeljska bitja. Hvalimo tedaj nebeškega očeta, da nam je podelil tako imenitno pomoč do srečnega življenja!

Dopisi in novice.

V Pragi na Češkem je gospejno društvo sv. Ljudmile že pred letom osnovalo obertnijsko šolo za dekleta. Te šole so namenjene dekličem, ktere se vadijo v raznih obertnijskih umetnostih; učé se pa tudi v slovstvenih rečeh, namreč v lepopisji, v številjenji, v spisji, v vknjiževanji in prava o mejnicah, kolikor so za to sposobne. Večidel po dnevu so pri delu; podučevanje jim je skoraj počitek od dela, in ker se jih le malo skupaj podučuje, to podučevanje jako pospešuje. Vsa šola je prav djanska; naj pred se jim reč razjasnuje, potem pa se vadijo djansko.

Šola je še mlada, pa je že vender lep sad obrodila; društvo skerbí, da gojenci te šole pridejo v poduk k mojstrom; tako je vzel neki g. A. Reháček v svojo lesoreznicó (Xylographie) dve dekliči na 4 leta v poduk; prvo leto ne zasluži nič, drugo leto po 1 gl., tretje leto po 1 gl. 50 kr. in četrto leto pa po 2 gl. na teden. V kamnotiskarnici g. Sandtnerjevi so trije dekličí, ki dobivajo drugo leto po 1 gl., tretje leto po 2 gl. in četrto leto po 3 gl. na teden; ko mine čas za podučevanje, se lahko udinjajo za 6 — 8 gl. Tako so tudi drugi obertniki jemali gojence te šole v poduk; dekličí, ki so v tvornici za porcelan, dobivajo po 2 gl. na teden.

Veselo prihodnost zagotavlja to društvo svojim gojencem. Dekličí, ki zunaj šole delajo, zbirajo se z drugimi dekličí iz domače delavniške šole vsako nedeljo in vsaki praznik v šolskih izbah; v teh dnevih se zapiše v bukve, koliko je vsaka deklica med tednom delala in koliko zaslužila.

Prav živo je v šivarskem odseku. 24 deklet ima tam svojo delavnico; pod napeljevanjem dveh učenic tukaj merijo, vrezujejo, poskušajo, in če je treba, prenarejajo oblačila. Dve ameriški šivalnici se neprenehoma sučete, in gospodičina Maháček podučuje, kako obleko vrezovati; tako je tukaj, kakor v založnici za obleko. Kar dekleta zaslužijo, se jim po njih delu plača; bolj zanikernim se pa tudi tedenska plača prideržuje, da bi se spodbadale v večjo pridnost.

Tudi za duševno izobraženje dekličev se skerbí. Ob nedeljah dobivajo na posodo podučno in zabavno berilo; v nedeljo imajo po sveti maši skupaj dušne vaje, in vsaki mesec imajo zabavni govor, o gospodinjskih rečeh.

Prav zanimiv je razred, v katerem se gojenci vadijo vknjiževanja. Vidi se, kako urno zapisujejo kupčijski primerlje v svoje snažne bukve, kako narejajo izpiske za dolžnike, kedar mislijo, da na upanje prodajajo. Dekličí tudi lepo in postavno pišejo. Sploh se tukaj mladi dekličí vadijo reda in delavnosti; iz tega pa izvira delavna marljivost, ktera človeka varuje lenobe.

To šolo vodi gospa Marija Riegerjeva; ravnatelj pa je v. č. gospod Mat. Heinrich, župnik pri Tinjski cerkvi; podučujeta tam še en duhovni in svetni učenik.

Praška „Korespondenz“, po kateri smo posneli ta naznanila, pravi, da bi se obertniki ozirali pri jemanji svojih gojencev na obertnijsko šolo, in tako bo zaupanje do te šole rastlo, ker že upanje, priporočeno biti po tej šoli, bo dekličé spodbadalo k pridnosti in lepemu obnašanju, in dopisnik tudi željo pristavlja, da bi se take šole tudi po drugih mestih vpeljale. Vlada dosihmal ni skerbela za take šole; naj bi tedaj dobrodelna društva to storila.

Ljudje tožijo: „Preveč ljudi je na svetu; eden drugemu kruh odjedamo; kjer bi bil eden dovolj, nas je pa deset“. Nočem dalje preiskovati, koliko je to resnično ali opravičeno, a resnica je, da pridnih in marljivih ljudi ni preveč na svetu; postopačev in pohajačev, tih pa je precej preveč. Človek se mora v mladosti kaj naučiti, da si bo mogel svoj kruh služiti; lepa priložnost za to bi bile obertnijske šole, ko bi jih imeli. Prava dobrotá za deklice pa je taka obertnijska šola, kakor jo je v Pragi milosercna družba osnovala. Koliko takih obertnij je, da bi jih ženske ravno tako oskerbovale, kakor moški. Potrebno je, da se dekličí jemljejo za obertnije, ktere po svoji sposobnosti lahko opravljajo. Ta misel mora sploh obveljati, in deklice bi se pa mogle skazati, da so zares sposobne za taka opravila, tedaj so take šole posebno potrebne, da se mlade ženske pripravljajo za razne obertnije.

Iz Hude jame. Dragi „Tovars!“ Nikar ne misli, če ti dolgo nič ne pišem, da sem te pozabil, ali pa celó, da še za te ne vem. Vedno te željno pričakujem, kedar priromaš iz bele slovenske Ljubljane, ter radovedno gledam, kaj mi boš razložil iz svoje torbice. Po pravici ti povem, da si mi pravi prijatelj v veselji in žalosti. Veliko si že koristil učiteljem — meni, in tudi vsakemu, kateri te rad prebira in posnema. Ves drugačen sem, odkar si moj tovarš, ter veselim se, ker vidim, da ni prazno delo, če to zvesto posnemam; večkrat bi bil že zadredel na kriva pota, ako bi se ne bil oziral na tvoja vodila in dobre zglede. Želim samo to, da bi ti večkrat v mescu prihajal, nego samo dvakrat. *) Vsakemu slovenskemu učitelju si (ako bi ne rekel preveč) naj potrebniši časnik v šolskih rečeh. Ako

*) Sedaj še to ni mogoče; bomo vidili, kako bo pozneje. Združimo se!
Združena moč veliko stori.

ti bo ljubo, ljubi „Tovars“, ti bom iz svoje nove službe, ktere sedaj pričakujem, še kaj pisal, sej veš, da sem tvoj pravi prijatelj. Z Bogom! ***)

Iz Ljubljane. Ljubljanski župan, domoljubni gospod dr. E. H. Costa, v svojem „Sporočilu o triletnem oskerbovanji mestnih opravil“ razkazuje, kaj in kako se je ta leta v srenji gospodarilo, ter med drugim tudi govori o šolstvu tako le: „Na šolske zadeve gleda mestni zbor s tisto pazljivostjo, ki jo po pravici zaslužujejo. Ne majhni pripomoček je bil dovoljen za vzdrževanje liceja; v zgornji realki se je napravil potrební kemični laboratorij; za trivialno šolo pri sv. Petru imenoval se je nov učitelj, in stari je s spoznanja vredno radodarnostjo v pokoj djan; za učenje slovenskega jezika v evangeliški šoli plačal se je letni donesek 100 gl., znamenite remuneracije za učenje v nedeljskih in obertnijskih šolah so bile dovoljene. Žalibog, da prašanje o napravi pravih obertnijskih šol, — ki so živa potreba našega obertništva — za kterih posvetovanje je pri c. kr. vladi posebni odsek postavljen, še zmerom ni konečno rešeno, kakor tudi ne drugo vprašanje zastran sozidanja poslopja za zgornjo realko. Upati je, da se zdanji deželni odbor teh reči spet prav živo poprime. Mestni glavni šoli pri sv. Jakobu — sploh priznani za pravo zgledno šolo, je po pritožbi mestnega zbora obvarovana pravica, da sme imeti privatne skušnje. Zasluga mestnega zbora je, da je prvi prašanje o sirotnici zbudil in poglavitna načela prihodnje sirotnice kot deželne naprave določil. V kratkem času bo ona stala, ker se dotični zalog kmalu sprejme po deželnem odboru, in ji je en del prve državne loterije za dobrodelno napravo obljubljen. Mestni odbor je na dalje 4^o Založarjeve vstanove za dijake, ktere ima župan pravico podeliti, v svojo oskerbo prevzel, in v peticiji do slavnega deželnega zbora zato govoril, da se vsaj že enkrat vpelje ravnopravnost v ljudske in srednje šole. Ta stvar že dvakrat od deželnega zbora zaveržena, gotovo najde v prihodnji sesiji zaželeno in potrebno rešitev. Nasvet o napravi mestne godbe počiva do pripravnega trenutka, ker se je prva vgodna priložnost, ki se je bila pokazala, zamudila. Potreba te godbe se kaže zmerom bolj in bolj, in se je posebno čutila, ko so mogle zavolj pomanjkanja zmóžnih orkesterskih moči po zimi 1866. leta še celó operke predstave za nekaj časa prenehati.

— Iz Metelkotove ustanove za zasluge v slovenščini in v sadjereji so letos dobili darila (po 50 gl.) ti le g. g. učitelji: Juri Uranič v Preserji, Janez Sajč v Predosljah, Andrej Legat v Zagorji, Karl Demšar v Senožečah, Jožef Raktelj v Ribnici in Janez Lukan v Koprivniku.

**) Prosimo! Posebno mladi učitelji naj bi se pridno vadili spisovati v domačem jeziku. Marsikdo meni, da mu tega ni treba zato, ker se v pripravniki šoli ni tako učil; ali, dragi mladi brat! kako boš pa delal na domačem polju, če ne poznaš zemlje?

Vredn.